

CATALANA

REVISTA SETMANAL

Any I

Barcelona 8 Setembre 1918

Núm. 23

L'INDIGNACIÓ ROMANTICA

Ironia

Axò de l'indignació es un dels molts trastos vells que la plenitud sapientíssima de nostres temps ha enviat al museu, millor dit, a les golfes del romanticisme.

Lliçó de realitat: no hi hà qu'indignarse; el *negoci* està en no indignarse, en saber no indignarse. Y tot es qüestió de negoci; al menos, *casí* tot; y'l que s'indigna's compromet. La indignació es contraproduhent.

Plana sobre'l món, obscurint tristament el sol de la veritat, el núvol indisoluble de la injusticia. Rès es just; rès es lo qu'es; rès es lo que deuría ésser.

A primera vista, sembla que l'home, en qui està innat el sentiment de la justícia, deuría rebelarse a cada moment, puix que tots els moments enclouen, per lo menos, el germe d'una injustícia... Donchs, nó; no's rebela, no s'indigna; consent la injustícia, tot y sentne la seva víctima. Per axò l'ha anat educant la civilització.

Els homes de la realitat han descobert una teoria que sembla *fundament* filosòfica: «L'indignació prova es d'una voluntat dèbil; l'home fort no s'indigna.»

Y axò no es veritat; per que si ho fos, voldria dir que la humanitat fóra constituïda d'homes forts, per que ningú s'indigna.

Donchs, no hi hà tals homes forts. Un, de cent en quaranta. Axò són ànimes sense vibració, apagades com un far antich, abandonat y fret, que tot y mantenintse dret sobre son jaç de roques aguantant les batudes del mar, ningú per ell se guia, ningú per ell se salva, per qu'està fosch, per qu'està mort; y contra sa fortalesa s'estabellen els vaxells, sota'l diví llambregar de les estrelles, que són ànimes lluminoses.

Marquèm un fet: la sanch social està, tal volta incurablement, emmetzinada per l'injustícia, millor, tal vegada, per la indiferència a l'injustícia.

Des dels actes més insignificants de la vida ordinària, fins els més transcendents de la vida pública y de la vida de relació, l'injustícia triomfa, l'injustícia domina.

¿No ho creyèu aixís?

Y com sovintegen tant els actes injustos, al qui s'indigna per ells li riuen compassivament a les barbes; es un que no entén el negoci, que desconeix sos *interessos*,... un romàntich. De modo que també aquests pochs acaben per consentir, per transigir y no indignarse.

Viva, donchs, l'injustícia, y, com diu l'apòlech portat a nostra llengua: «Mentrestant menjarèm».

Càyga tot abans que'l negoci. Y'l negoci es arribar, arribar de qualsevol manera, grimpar les altures per que'l del costat puja y'ns va a dominar si'ns quedem enrera. Saber viure es saber mentir y la injustícia es la mentida en acció. Siguem injustos com els demés, acceptem les injustícies y, en tot cas, *neutralisèmls* ab altres que nosaltres cometam. Y sobre tot, no'ns indignem; axò es una tontería; y una tontería es un mal incurable que fineix per matar civilment.

Es clar que de tot aqueix ferment se'n puja una fetor de podridura insoportable, hont estem sumergits fins la barbeta y que se'ns xucla com les sorres fangoses del *Saint-Michel*, mes tot es qüestió d'adaptament y d'una engruna de manoteig per aguantar l'equilibri.

Mes, donchs porta cada hú latent en fons a son ésser el mohiment de l'injustícia, çab quin dret, a hores d'ara, pretindrà ser ohit quan clami contra aqueixa injustícia símbol y resum de totes les injustícies, contra aqueixa foribonda injustícia que ha calat foch als quatre ànguls del planeta, com si fos barraca y còva de besties apocalíptiques, per regnar després al cim de ses soletats socarrades per l'incendi y enrogides per la sanch?

«Y que'ns demanèu justícia y pau, — diràn els grans homicides, — vosaltres, tots, ni per què us planyèu de no ser escoltats, quan ab tota seguretat, sobre vostre escriptori enfilèu bateries de major potencia destructora que nostres morters: les bateries de vostres lletres, de vostres *instruments* demoledors, de vostres números y de vostres càlculs afamats, sempre al

aguayt per aclibillar ab sa metralla al primer que se us presenti al davant, a qui vosaltres creguèu possehidor d'alguna cosa qu'us assedegui, d'*algo* ab que poder acréxer vostre benestar ò fer més intensos els migrats goigs de la vida, si'l creyèu menos fort que vosaltres?...

¿Quin respecte teniu pel dolor agè, vosaltres que'ns acusèu ayradament d'encéndrel, si ab vostres llengues purulentes d'enveja, de baxa copdicia, de calumnia y de mentida, llepèu la felicitat del pròxim dexant al dessobre d'ella la baba infecta de vostres odis y concupiscencies, y a les súpliques de justícia dels desvalguts, seguexen vostres ànimes, negres d'ignorancia y brasades de malicia, son trist camí per la vida, sembrant el dolor y la desesperació y, si es precis, associant a Deu a vostres malefics, creyent neciament que'l podèu enganyar com a vostres semblants, barrejant ab l'oració de vostres llavis la blasfemia de vostres cors?

¿Sóu vosaltres que'ns demanèu pau y justícia, vosaltres qu'encenèu y manteniu una guerra eterna, sens pietat ni misericordia, vosaltres qu'omplenèu de runes la vida humana y d'amarguíssim plor els ulls de vostres germans?...

¡Ah, bahl... Nostra acció guerrera té, al menys, la grandesa del perill afrontat; mes vostres lluytes no són tals lluytes, sinó parades felines, caça de llaços, atachs de camí ral, empreses de bandidatge a mercè de les quals us posèu innoblement a cobert.

¿Ab quin dret atribuhíu vostra sordera als clamors de pau y de justícia, al propòsit d'exterminar al enemich per assolir la possessió de les fonts de la riquesa, que ragen temptadores en distints llochs de la terra, vosaltres a qui l'afany de la riquesa fa l'objecte de l'existencia, qu'ab vostres actes proclamèu qu'allí hont no hi hà'l diner no hi hà rès, fent de la pobresa la més horrenda de les negacions y menyspreuant en nostres estúpides relacions socials tot allò que no's cotisa ni's negocia?

Es precis no tenir el cor impur y la llengua gangrenosa per demanar coses tan excelses com la justícia y la pau, que són amor, feconditat y alegríia, y vosaltres sóu l'estoig d'un esperit envellit, trist, infecon, mort.

Tirèu la primera pedra'ls qui no havèu odiat, els qui no havèu desitjat els béns del pròxim, els qui no havèu fet sofrir, els qui no sentireu l'agitació d'un esperit de rebeldía sórt a

tota súplica, inflexible a tota convicció. Y aleshores, venfu a demanarnos justícia y us concedirèm justícia y posarèm frè a nostra ambició.

Entretant... ¡pàs a nostres canons!... qu'a voltes ab ells també's castiguen pecats socials, aquests pecats que són vostres pecats...»

Y tota lluyta sembla tenir per objecte'l mal; y tota acció es agena a la bondat, y'ls homes són soberchs, com si un moment després de nàixer no'ls hagués de colgar set pams de terra...

S. TRULLOL Y PLANA.

A RAQUEL MELLER

*Ta veu es dolça, fresca, enamorada.
Si cantessis al bosch, s'aturaria
la font per a sentirte y l'aucellada;
si cantessis pel mar, de goig l'onada
estenentse a tos peus s'adormiria.*

*Quan l'home't sent, se diu: «La vida es bona»,
y del cor se li afluxen les cadenes,
y'l cel aspira en ton encl de dòna.
Mes quan calles, la ditxa l'abandona,
que són més fortes allavors les penes.*

ANGEL GUIMERÀ.

EN LO FAR DEL CAP DE SANT SEBASTIA

*Mólts cops al esperit, com al falçiot
quan prova de volar d'arran de terra,
lo pès del cós ab fexugor l'aferra
al fanch del món y alçar lo vol no pot.*

*Però aquí dalt, encimbellat damunt
d'aquesta altura clara y lluminosa,
sent tot seguit l'empenta misteriosa
que'l treu del món y'l fa volar amunt!*

RAMIR TORRES Y VILARÓ.

LA PORUGA

DE cap a cap d'any, cada dia hora-baxa, passava una dòna cap al cementeri.

Era esbelta y gràcil, de fesomia agradosa y color trencada pel sofriment. Sos ulls de mora lluhien ab fulgors extranyes sota les celles negríssimes, y feyen ressaltar la demacració del rostre qui encara servava vestigis d'una gran bellesa. No passava de gayre d'una quarantena d'anys. Anava sempre vestida pobrement de negre. ¡Duya dol en el cor!

Una horeta més tart, entre la malenconia augusta de les dues fosques, tornava passar de retorn, muda y serena, com una pena errant. La silueta endolada apassivava un moment els jòchs dels nins, y trencava la dolçor dels carrers en pau.

A la vila tothom sabia la seva historia.

De fadrina, la seva galania esclatant y la seva ignoscencia picardiosa duya'ls joves en revolt y seny a perdre. Hi hagué més de quatre baralles per mor d'ella. Però entre tots, el sacristà, mescla de bandúa y poliçó, conseguí enamorarla folla-ment, y retuda al voler del aymat, se casà d'hora. Tenia des-set anys. Sa vida, des d'aquell punt colà tranquila en mig de la monotonía pagesa, solament trencada per qualche farsa del marit; fins qu'un dia'l Dolor aguaytantla, la trobà presa cobe-
jable, y l'escullí ab predilecció.

La primera carícia la rebé una vetllada d'hivern. El fill menut ab altres atlots, tocava un tret de mort: botí'l batall de una campana y li xapà'l cap. El portaren a sa mare estormehit y moridor. — A la primavera, en mig d'una esclator de tempestat, un llamp li matà'l fill gran, d'edat de denou anys. La pobra mare arribà la primera vora'l còs sacorrat del jove. — Dos anys més tart, el séu marit, esmotxant un pi, caygué malament, y després de dos mesos d'agonia, la dexà abandonada dins la miseria. — Al cap de set mesos, morí sa mare sobtadament. Y quan la terra de sa tomba encara era fresca, el fill segon tengué un *mal punt* y anà a parar a presili ahont morí al cap de poch. — Unes tercianes malignes ab tres dies li prengueren una filla fadrina. — Ja no més li romanía'l fill darrer, el qui l'havía iniciada en la vida del dolor, y un dia de matinata, ella matexa, sa mare, el trobà penjat a una biga del sòtil.

¡Pobra dòna! ¡Ja no era mare! Tot lo que tenia, tot lo que estimava, havia desaparegut dins la gola freda de la Mort. La hi havia prè tot en cinch anys; y de llavors ençà, el séu dolor

més fort que la tempura y la tempestat, anava a esplayarse cada dia, sense fallar may, en la companyia dels morts, dels seus morts.

— No tench consol més qu'ab ells, — solfa dir si la preguntaven, — convers ab ells, *els veig, juguèm plegats*, y llavors prech per ells. Axò'm dóna dolçor. ¡Es tan amarga la meva sort! —

Era romasa aturdida de tants de cops de lliura, en un ensament de bogeria dolça, qui sovint se manifestava en extravagancies puerils. El poble li deya la *Poruga* com a sinònim d'*orada*.

Dins una valleta de figueres y ametllers, ran d'un torrent sempre vert de canyar, reposa'l cementeri de ma vila. Jo no sé explicar la poderosa sugestió que m'ha produhida sempre aquell petit clos sembrat de cipressos y creus de fusta.

Terme predilecte de mon passeig capvespral, sovint hi trobava la *Poruga*, ran del portal, asseguda sobre una pedra, el rosari en la mà cayguda sobre la falda, la vista fita en una de les creus de fusta qui's veuen per entre'l reixat de les portes, movent els llavis en silenci, la fesomia il·luminada de visions d'eternitat. Aleshores no era del món dels vius, *vivta* en el món dels morts.

Si la saludaveu, no us ohfa, y únicament qualche hora-baixa d'autumne, si un buf de vent arremolinava les fulles caygudes de les figueres ab renou sèch d'òssos qui's topen, ella's girava vivament, creguda que sentia veus conegudes.

Un dia, dins l'esllanguehiment gloriós del crepuscle hivernal, davant la clapa oscura del cementeri en mig dels ametllers en flor, me deya sentenciosament:

— Ses penes no maten. Nó; no maten! Alimenten. —

La tarde del dia de Tots Sants era la seva festa. La veyeu més activa, més animada, ab una mica de nirviositat, y prest conferia al cementeri.

Era l'únic dia del any que hi entrava, passanthi tota la nit, amarantse ab vessànica voluptuositat del baf corrupte de

la mare terra, de desolacions, d'homitats ignotes y misterioses.

No tenia por. Sempre hi havia'l fosser y qualcú qui tenia esment a n'els llums humits y plorosos de les tombes; però maldement fos estada tota sola, hi seria romasa lo mateix.

Els éssers estimats, la seva memoria, les seves despulles, no fan por a un cor amant esquexat per la grapa del dolor!

A trench d'alba, quan sentia tocar la primera missa, ab els membres glaçats y l'ànima sadolla de sofriment, abandonava aquella estancia d'ombres de mort. Volia ohir la missa primera, volia combregar la primera, tota extremida per l'esperança dolcíssima de donar bon repòs y bon remey a les ànimes dels seus difunts.

* * *

L'any passat encara la hi vaig veure.

Anava tota sola d'una banda a l'altra del cementeri, entre els homes qui restaven drets y les dones assegudes sobre'ls grahons de les tombes; y ella indiferent y extranya a n'el món exterior, s'aturava sobre les fosses ahont jeyen els seus morts, resant una part de rosari a cadascú, immòvil, pàlida, febrosa, els llavis crispats d'amargors, com un sofriment cristallisat.

El temps era fret y'l cel gris; l'horisó amenaçava pluja. De la vila propera arribava'l plor de les campanes, mullant les absoltes de la clerecía ab llàgrimes sonores qui s'evaporaven dins la cadencia irregular dels moviments dels cipressos.

Més tart, a toch d'oració, vaig tornar al cementeri a complir devers personals.

Sobre la terra endolada queya una pluja fina, de fredors cernudes. El ventijol espolsava'ls cipressos ab anhels anyoradiços vers allà d'allà les tenebres. Lluhien els fanals circuïts de calitja com llàgrimes de llum. La vila singlotava'l trist singlot de les campanes.

Y ella, la *Poruga*, seguia resant sobre les fosses dels seus morts, immòvil, pàlida, febrosa, els llavis crispats d'amargures, com un sofriment cristallisat.

Tenia la roba homida. Malavetjarem ferla retirar, però'ns esguardava ab vista de tan extranya lluhentor, tan intensament astorada y tan palpitant de súpliques temoroses, que no gosarem causarli enuig.

Durant la nit va ploure. Segons me contà després el fosser, fins a la matinada no la pogueren fer arredossar dins la capella, arrufantse a un recó, l'esguart fit en el Crucifix del altar, com si l'ànima se li disolgués en una súplica d'intensitat omnipotent.

* * *

Quan vaig donar la Comunió a la missa primera, la *Poruga* ab la roba xopa, s'acostà tambalejant a n'el combregador. Tenia la vista brillant, les galtes esblanquehides picades de vermellors.

El còs de Nostre Senyor Jesu Christ servi la teva ànima per la vida eterna (1).

Aquesta deprecació litúrgica'm féu estremir, semblantme que li administrava'l Sant Viàtic.

Ella aparexí tranquila. De sos ulls se'n despreguè una llàgrima que rodolant caygué sobre la Sagrada Forma en el moment de posàrlahi sobre'ls llavis tot pàlits.

Me vengué a la memoria aquell versicle de David: *Axecàu-vos després de seure, vosaltres qui menjau pa de dolor* (2).

La *Poruga* s'axecà. Havia segut en la Vall-de-llàgrimes alimentantse del pa de dolor. Venia a alçarla y deslliurarla una pulmonia.

Dins la densa penombra de l'esglesia topà a n'el túmbol funerari. L'hagueren de portar a cà seva a pes de braços.

Durant set dies preguntà continuament:

— ¿Què diuen ses campanes? ¡Callàul Les sent dins es cap y'm diuen coses. ¡Callàu, callàu! Me criden. Sí; ja vench... Vull venir... Dexèumhi anar... —

Al vuytè dia, era morta.

A ella y a tots los difunts *donàulos, Senyor, el Repòs etern y que la Llum perpètua los ilumin.* Amén.

SALVADOR Galmés.

(1) *Corpus Domini Nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam.* (Del Ritual).

(2) *Surgite postquam sederitis qui manducatis panem doloris.* (Ps. CXXVI, 2).

EL LLACH BLAU

*Al cim de la pujada
la vall se'ns obrí, tendra, frescal, envellutada;
entre l'herbey xop d'aygua, lentament
pasturant, la remada
el sò de les esquelles dava al vent,
y la vall se n'omplia
y'ls ecos 'naven fent
com un rotllo argentí en la llunyania.*

*Enllà de les pastures
sortint de la fageda delitosa,
s'enfilava un camí vers les altures
dins la boyra lletosa.*

Y al pastor del remat vaig preguntà':

— ¿Eix corriol, hont para? —

*De la samarra fosca s'axecà
una mirada clara*

y una veu respongué, fonda y suau:

— ¿Eix camí?... Al llach blau. —

*Llach blau! quin nom més bell!
sols de dirlo's fonta la por y la basarda.*

*Còm me templava'l caminet aquell!
però queya la tarda!*

*El llach blau! Jo ja'l veyà,
mentre ab recança mon camí desfeyà,
amunt, ben lluny del món,
badarse en lloch ombrívol
com immensa turquesa que'l Pirinèu altívol
s'hagués posat al front;*

*y en les vores les herbes que sospiren;
y'ls abets centenaris, axuts, tot al voltant
com uns avis que's miren
en la pupila blava d'un infant.*

*Si la boyra no'l cobre,
es el mirall més clar dels Pirinèus
y l'àliga reyal, quan plana assobre,
se pensa enorgullida que té'l cel a sos peus.*

*Y dextant allà al lluny l'aygua dormida
en una eterna sòn,
mos passos me portaven al plà, ahont bull la vida,
y ma pensa's quedava, allà dalt, fòra del món.*

No hi he tornat; mes servo encara,
 igual que l'hagués vist, la visió clara
 d'aquell recó ignorat,
 d'una bellesa no gosada: imatge
 de la il·lusió qu'hostatja
 l'ànima en el seu clos el més sagrat.
 Daler y cobejança
 enjoyen l'ideal de dia y nit;
 ditxós el qui, tenintlo, no l'alcança
 y viu de la esperança
 que'l somni, un jorn, serà assolit.
 Ditxós el qui no'l dexe
 y may el vel esquexa
 de l'il·lusió encisera que l'atrau,
 que, al fons de l'ànima hont hi nia,
 es una font vivent de poesia
 el camí d'un llach blau.

ROSER.

EN L'ALBUM D'UNA FRANCESETA

Tu'm veus per primer cop, rosa en crexença;
 també per primer cop a tu jo't veig;
 y aquesta inesperada conexença
 durarà lo que dura un estiuieg.

En tu la vida gentilment comença,
 jo ja sóch al final de mon passeig;
 iquins recorts més distints dexe en la pensa
 del Llevant y'l Ponent lo trist festeig!

Tu, vida enllà, algun cop, obrint est llibre,
 potsé't recordaràs d'un vell felibre
 que vas conèixer no sabs hont ni quan.

Jo, més sortós, en ma fatal baxada,
 puch sentí'l reconfort d'exa alenada
 de joventut que dexes tot passant.

F. MATHEU.

EL ROURE DEL TERMENAL

La senzilla creu de ferro qu'en lo més alt de la carena marcava'l termenal entre'ls Colljussà y'ls Collsubirà y que solfa cridar l'atenció de caçadors y vianants, tenia historia; era, millor dit, el final exemplar d'una historia.

Abans, en el mateix indret hont s'axecava la creu hi havia un roure que tant l'una familia com l'altra solien anomenar del termenal. Les tallades de bosch qu'abdues havien fetes per espay de llarchs anys, l'havien dextat quasi sol en aquells cims, com trist moniment d'una espessor y frondositat de que ja ningú per aquells vols tenia memoria.

Millor que'l *roure del termenal* l'haurien hagut d'anomenar el *roure de les disputes*, per que, situat com aquell qui diu en la matexa ratlla divisoria, en la partió de les dues propietats, may s'havia pogut ben fitar dintre quina d'elles estava. Els Collsubirà se'l volien y'ls Colljussà no'l donaven. Tradicionalment per uns y altres era llur. Y aquesta disputa, com qualsevulga altra renyina entre families de terratinents, esdevingué terriblement empenyada y secular. Semblava qu'entre elles no hi pogués haver més que mala voluntat y odi y en tota mena de relacions socials obraven com dos enemichs irreconciliables.

Y a fè que'l roure valia ben poca cosa. Magre y desnarit, sens fer ombra apenes, no pagava'l treball de ferne llenya y tragarlo costa avall per fer foch en la llar del un ò del altre. Ningú, veyentlo, ho hauria dit que pogués ésser l'esca del pecat d'una renyina tan fonda.

Es clar que les escriptures no eren tan detallades y primoteres que marcassen per milímetres la ratlla divisoria y les fites eren massa clares per resoldre tan complicat problema. Y la principal complicació estava en que ni l'una familia ni l'altra l'admetien aqueix problema, ni per l'una ni per l'altra hi havia dubte y per cada una d'elles el roure del termenal era séu y podia sense escrúpol guardarlo ò ferne estelles.

Y esdevingué qu'un dia de trista memoria l'herèu Colljussà, ab la destrala la mà y l'escopeta al coll, pujà al cim de la carena hont s'axecava'l roure. L'intent era manifest: anava ab la destrala tallarli un parell de branques per fer acte de possessió definitiva. Però, abans de posarshi, advertit ò per sospita, compàregué per l'altre costat de serra l'herèu Collsubirà, també ab destrala y escopeta.

Y, sols, ab l'odi secular al pit l'un y l'altre, sens que nin-

gú del món pogués evitarho, esclatà fatalment la disputa.

— ¡Es nostrel

— ¡Es nostrel —

Y a aquexes paraules capdals se juntaren desseguida mots ofensius primer, insults declarats després, y, ab el calor sempre crexent, la provocació nua y crua. Y l'herèu Colljussà, més decidit, més violent, se recordà, en un instant funest, de que duya escopeta. Y, sens temps de prevenirho, l'herèu Collsubirà rebé de plè a plè, talment a cremarroba, una mortal perdigonada.

Visqué encara un parell de dies, després que'l mateix autor del atentat, abans de desaparèixer del país, ho hagué avisat a algú per que anassen a cercar al ferit. Y'l Rector aprofità aquests dos dies per arrencar d'aquest el més cabal perdó y ferne peu per una reconciliació de les dues families.

Foren designats dos àrbitres per marcar la partió definitiva y aquests, com corona del seu treball, feren arrencar el roure, posant en el seu lloch la senzilla creu de ferro. Y davant d'ella, el mateix dia que fou erigida, se cremà la llenya del roure del termenal com foch expiatori d'una renyina inhumana a la qual la sanch havia posat terme.

No perseguit ni reclamat per ningú, l'herèu Colljussà pogué, al cap d'alguns anys, tornar a casa. Pochs ne visqué, corsecat pel remordiment, quan ja havia renunciat l'herencia a favor del terç fill, ja que'l segon, segons antiga consuetut de les cases payrals, s'havia consagrat a l'Església.

Y avuy, passades ja dues generacions, els Colljussà y'ls Collsubirà acaben d'unirse per medi d'un gentil matrimoni que convertirà en flors les antigues espines.

† LLUIS B. NADAL.

NOTA. — Entre'ls papers d'En Nadal, qu'hem pogut veure després de publicar son volum de proses curtes, hi hem trobat aquest escrit que donèm als nostres lectors com un recort del escriptor conciençut y del amich inoblidable.

IDILI

*Eix capvespre a cau d'orella
m'ha contat el ventitjol
sos amors ab la rosella
que no estima més qu'al sol.
La colrada farigola*

*entre esqueys florida y sola
escollava al trist ayman;
y d'amor com ell ferida
ab l'essencia de sa vida
perfumàval tot passant.*

EVELI DORIA.

MENTRES PASSA UN ZEPPELI

(Instantània)

EN la claror blaníssima del matí suau, un zeppelin traspassa l'atzur entelat, dauratse tot ab els rajos del sol. A terra arriba la remor no interrompuda de la màquina maravellosa y la gent que'l veu y s'adona qu'està sota una aparició infernal, que du la malvestat, tan mateix no's mou. El vent fresquet fa tremolar l'espès fullatge primaverat; a les trinxeres sols esperen nou avís per tapar ab llurs fumerades la llum revifadora del dia, y en l'ayre una quietut que no gosen a trencar els aucells que ja no adressen sos càntichs a la Natura, per que no hi hà ni pau ni alegría al món.

Un cavall qu'arrocega un carrot y que mena un vell, sent lo soroll y junta ses potes, posa atentes les orelles y comença a renillar d'inquietut, com si volgués donar l'avís d'alerta de lo que passa. Ha sentit, però no ha comprès la marxa del zeppelin y es precis que la carinyosa manassa del bon vell amanyagui's seus lloms rodonets y polits.

A un corral hont pululaven les gallines, promou l'extrany però conegut remoreig un avalot. Cacaregen interrompentse les porugues aus y corren espahordides. Lo gall no sab quina postura pot adoptar y al fi acaba llençant un repte ab sa potenta veu.

Un gat que des d'una finestra, prenent el sol, se l'està guaytant, alça'l cap y dóna una mirada desvergonyida al aparell que no mereix altra cosa.

Els goços lladren pels carrers al que l'instint els anuncia es un malfactor. Les colles de coloms que volejaven pel damunt cerquen esporuguides els seus axopluchs y des de sa cort el marranxonet grunyeix per que sent un terràtremol y vol sapiguer lo qu'es.

Y per tot arrèu una tremolor no sospitada inspira'l zeppelin dexondint en cada irracional un recel.

Unicament els que no perden un instant la llur calma que els es patrimoni són els nobles y esforçats lluytadors qu'esperen sossegats lo triomf de la Justicia y dels drets de la Humanitat.

J. BOSCH Y BARRERA.

Lleyda, 14 d'Abril, 1918.

S'HOMO QUE VOLÍA CONTAR SES ESTRELLES

Heu de pensar y creure que hi havia un homo que's va passar p'es cap contar ses estrelles. Y com era s'estiu y ses vetlades tenia poques feynes, quan havia sopat s'allargava d'esquena damunt un banch que tenia a n'es corral y, set n'han entrades set n'han d'exir, compta que compta: — Una, dues, tres, quatre, cinch. . — y sa primera vegada comptà fins a trenta ò coranta, però llavò a un moscart enfadós li donà sa curolla d'aficarli sa trompa devés es nas y ell per arruxarlo perdé es compte de ses estrelles comptades. Tornèmhi:—Una, dues, tres, quatre, cinch, sis, set... — y a una de ses estrelles li donà la gana de córrer y dexas una coua lluminosa que s'apagava poch a poch, com un grum de sucre que's fon a dins s'aygo y l'homo la se mirà y ja tornà tenir es compte perdut. ¿Quin remey més que tornar començar? Y comptà y va arribar fins a devés setanta cinch ò setanta sis. Però axuxí un bram de s'ase que tenia dins s'estable li va fer pensar que no li havia donat sopar aquell vespre y s'axecà y donà paga a s'ase per que no'l destorbàs més. Y a comptar ses estrelles s'ha dit: — Una, dues, tres, quatre, cinch, sis, set, vuyt, nou... — però no pogué arribar a cinquanta. O lladrava un cà, ò tornava a córrer un estel, ò sa dòna li deya que ja tenia són y se n'anava a dormir, ò ls ulls li feyen bellumes... no rès, que va dexas sa feyna pel s'endemà. Y'l s'endemà tornà a ses matexes; fort y no't mogues, volia sortir ab la seva. Però ¡càl molts de vespres se passà ajegut damunt es banch, sempre començant una feyna que no podia acabar y per molt que feya, comptava, perdía es compte y tornava a començar de bell nou, no va ésser capaç de comptarne ni cent cinquanta. Y quan ja acabà s'estiu, va compendre que s'havia passat p'es cap una cosa impossible.

— ¡Beneyt, més que beneyt! — li va dir sa dòna, — cómpta ses gallines des corral per sebre si mos n'han robada cap; cómpta ses auveyes de sa guarda a veure quines són ses més grasses, cómpta ses figueres y ls ametlès a veure si duen toria y esponera, cómpta lo que's pot comptar y no t'afiques ab lo qu'està tan enfòra.

«L'immensitat del cel es infinita,
no cab dins una closca tan petita.»

y li senyalava es cap. Y diuen qu'aquell homo va donar rahó a sa dòna y no volgué comptar pus ses estrelles.

Palma.

ANTONI M. PEÑA.

(Continuació)

Mes, lo voler de Deu vingué finalment en auxili de la pobra mare; l'instrument elegit per manifestarse, fou la gelosia d'En Peroy.

Un matí, aquest comparegué a la comuna ab lo semblant descompost y'ls llavis trèmols. La tia no'n féu cabal de moment, per que'l séu nebot havia passat tota la nit agitat y malalt d'un enfiit y ella, abans d'anarsen de casa, li havia fet una taça de camamilla y dextat ben acotxadet, recomanantli que no's mogué del llit... Mes, aleshores, no bé En Peroy hagué entrat a la comuna, se li agafà estretament a un braç y's posà a plorar com una criatura.

— ¡Ay, tial... ¡Ay, tial... — no feya més que dir.

La tia s'alarmà.

— ¿Què't passa, fill meu?... ¿Tan malament te trobes? —

En Peroy rodà'l cap.

— Nó... nó... La Carlota... Es que la Carlota... —

La tia, esglayada, pensà que li havia succehit quelcom de mal a la seva filla, però'l nebot la mig tranquilisà ab un gest.

Dexem de banda les estaries qu'ell féu per explicarse y diguem ab curtes paraules de què's tractava.

Com la Carlota trigués aquell dia més del degut a venir, la tia se n'havia anat a sa obligació sens veurela, y per lo tant, sens poder advertirla de l'indisposició d'En Peroy: y com sa filla no tenia la clau, va haver de dexar la porta ençà. En Peroy, laç de la nit passada, s'havia quedat entrevaltit y somniós en son catre. No sentí entrar a la Carlota, mes, de prompte, obrí'ls ulls y vegé qu'atravessava la saleta, ab un ram de flors a la mà. Volia cridarla, però encar ab lo cor mig adormit, no encertà a ferho. Y vegé com la Carlota s'acostava a la taula hont hi havia'l pitgeret, treya'l ram del dia abans, lo besava tres ò quatre vegades, mirant enlayre, com en les comedies, del ram ne prenía una flor, se descordava la brusa, fent seguir per l'obertura una bosseta, ficava la flor, després de tornarla a besar, en la bosseta aquella y la bosseta altre cop dins del pit. Després llençava al balconet del cel-obert l'aygua del pitger, tornantlo a omplir ab la de l'ampolla que hi havia sobre la taula y arranjava'l ram nou. Un cop llesta d'axò s'havia acostat al llit d'En Nonat. Als peus, a terra, en un pilonet, hi havia un mocador y un coll y punys bruts. Aleshores En Peroy,

quietet dins son catre, vegé fer a sa cosina quelcom tan extrany, que'l dexà paralisat de sorpresa.

La noya cullí aquelles peces brutes, les mirà ab encantament, com si fossen maravelles y després, tot de cop, les acostà a sa cara, la refregà en elles, la tingué contra elles apretada estretament durant més de cinch minuts y tot fentho llençava com uns xisclets ofegats... Y encar no fou axò sols... De repent se tirà sobre'l llit d'En Nonat y començà a revolcarshi com una boja, plorant, xisclant, besant y mossegant los coxins...

Aleshores En Peroy, espaumat, s'assegué d'un bot en lo catre, creyent que a la seva cosina li donava un atach; y ella, ab la fressa, s'adressà també, revirantse mateix qu'una serpent y escabellada, com esferehida, mirà de tots costats... Al veure a son cosí, llençà un ahuch terrible, de bestia esclafada, y saltant del llit, fugí alienadament cap al menjador.

En Peroy ho havia comprès tot de cop.

— ¡Es que l'estima, tial ¡Es que l'estima! ¡Si haguessiu vist còm ho petonejava tot! Feya mitja basarda... Veusaquí per que no volía saber rès ab mi, per que sempre que li parlava m'ho tirava lluny ò s'ho prenía a broma... Y per ell, per ell... que no es de la sanch... —

El pobre minyó no podía seguir, de trastornat, mes la mare, en aquell fet tristíssim, hi vegé com un rajolí d'esperança.

Agafà afectuosament la mà del obrer.

— Fill meu... Estiguèm contents de qu'haja reventat lo mal tancat; axís potser hi podrèm posar remey... No perdis les fiances, fill... Aqueix noy no es per ella y quan ella ho conega li passarà la bogeria... Perque axò ho es com un ram de bogeria...—

Mes En Peroy rodava'l cap.

— Nó, tia, nó... Es que l'estima, es que l'estima... Està engrescada ab ell; veushoaquí!... —

La tia l'aconhortà com pogué y no's cansà de repetirli: — No perdis les fiances..., no perdis les fiances... — fins que'l vegé més calmat.

Entretant, aquell mateix matí, marcat ab pedra negra en la vida senzilla d'En Peroy, havia de tenir pel seu amich importancia excepcional també.

Era divendres y'l dijous havia anat, ab los minyons del obrador, a la tarda a passeig y'l vespre al cine; per lo tant, li tocava pujar a peu. Agafà pel Mercat y Xuclà amunt. Al ésser com a meytat del carrer d'En Balmes, un ciclista, sens avisar-lo, li passà pel costat tan furient y a fregar que si no es amantent a saltar de layret, lo feya caure.

En Nonat llençà un renech y amenaçà iradament ab els punys al ciclista. Dues minyones qu'anaven per l'altra banda, ab la cistella al braç, llençaren un estufet y's perderen avall ennuegantse de riure, tant pel salt de llebre qu'ell havia fet com per l'enquimerament que'l seguí. Al Senyoret no hi havia res que l'amohinés com sentirse en ridícol. Sa mirada rancuniosa seguí al ciclista com una muda maledicció... Aquest havia atravessat lo primer carrer que venia y s'havia aturat al principi de l'illa següent. Se tragué un paper blau de la butxaca, y mirà quelcom en ell, després mirà la casa del davant. Consultava una adreça, evidentment, puix desseguida se ficà dins de la casa. Als dos minuts En Nonat arribava davant la porta. Era un magatzem molt gran; pel fons de tot creuaven dos homes, que's perderen de vista al instant; un d'ells, lo ciclista malehit; lo reconegué perfectamente. La seva màquina estava arrambada prop del margepèu. Era una màquina nova, magnífica, que devia valer molts diners...

Aquest cop, impuls y acció foren simultanis y abans de qu'ell mateix se'n donés compte clar, En Nonat se sentí volant com un mal esperit carrer de Balmes amunt y cavaller en la bicicleta robada. En la primera cantonada, girà y seguí corrent, corrent, corrent, com si l'empaytessen...

Féu una llarga rodada, per no arribar massa aviat al obrador y donant lloch a que'ls treballadors ja fossin a dins y ab les mans en la feyna. A l'entrada del pati hi havia una porta que no's veyia del obrador estant: era la del dipòsit de les desferres, hont no s'anava dos cops a la setmana y se tancava ab un llisquet. En Nonat ficà allí la bicicleta, amagantla darrera una grossa caldera esbotzada.

Quan entrà al obrador, estava un poch pàlit y encanyonava sovint, com si tingués la gargamella seca. Ningú li hauria conegut res; mes, ab tot, de mitja tarda en avall, mirà varies vegades lo relлотge. Esperava febrorosament l'hora de plegar.

No bé fòra tothom, tancà per dins y anà a desencauar lo furt. No l'havia enganyat son primer cop d'ull: era una mà-

quina perfecta y que feya mólt poch qu'havía exit de la fàbrica; aquella terenyina d'argent devia tenir una resistència admirable. Portà sa vella carcassa; hi havia d'un fòtil al altre la diferencia que va d'un cavall de plaça de braus a la bestia més noble d'unes corts reials. Ne tingué una vanitat plena de llegítim posseïdor. Aleshores començà la tasca. Tragué peces de les dues màquines y les cambià, posant les de la vella a la nova, les de la nova a la vella: donà ací y allà qualche còp de martell, fenthi discrets y reparables abonyegaments; afumàls pulimentats, matàntloshi la lluhissor, fingí refrechs y soldadures y quan ab ses traces y manyes tingué la bicicleta disfressada y envellida de dos anys, respirà satisfet. Ningú, ni'l mateix propietari, era capaç de reconèxerhi sota aquella disfrega, l'eyna del matí. Y baxà ab ella tranquilament.

L'únich qu'hauria pogut amohinarlo a preguntes, era En Peroy y aquest no comparegué fins al moment de sentarse a taula y ab prou feynes digué quatre mots. La Carlota, a son torn, avergonyida per l'escena del matí y pretextant que no's trobava bé, s'havía ficat al llit y sa mare tingué que servir lo sopar... De manera que, per aquell dia tot anà com una seda.

L'endemà, En Nonat, lo primer que va fer fou comprar diaris del vespre abans y d'aquell matí. Resseguí anxosament les cròniques... Sols dos ò tres donaven compte del fet y un lo calificava burlescament de *robo en despoblado*. Tots estaven conformes en que no hi havia'l més petit indici de qui fos lo lladregot.

Per precaució encar, estigué varis dies sens endúrse-la al obrador, després se vengué la vella y digué qu'havía fet una barata. No li quedà la més petita engunia. Qui havia tingut diners per a comprar aquella magnífica bicicleta, deuría tenirne per comprarsen un'altra.

Si per aquell costat s'hauria dit que no havia passat res, en cambi en la despesa semblà que'l penell havia fet volta rodona.

D'ençà d'aquella mirada benèvola que li havia donat lo jorn qu'anà en cotxe, la Carlota, abans temerosa, havia prè coratge y l'assetjava ja francament, fentli per demés desagradable l'estada al pis; en cambi En Peroy, qu'abans era ab ella la franquesa y cordialitat matexes, s'havia fet de repent fosch y xascayre y no feya més que mortificar y contradir al seu amich.

(Continuà).

FOLKLORE

NOTES DISPERSES

Es una costum arrelada en alguns poblets del Alt Empordà, fer llum a una imatge durant totes les festes del any, si algú de la família ha tingut la desgracia de morir.

El llum ha d'encendres de bon matí y no dèu apagar-se fins a entrada de fosch, al toh d'oració.

* * *

Quan se trenca un ou y no té rovell, es un signe clar y evident de dissorts y mals averanys; per sustreures d'aquesta malastrugança, es necessari tirar-lo al foch y cremarlo.

* * *

Quan la maynada pert alguna cosa, tot cercant-la, sol recitar:

Dimoni, dimoni,
pòrta axò,
que no es teu, ni meu,
qu'es de la Mare de Deu.

Y no para, fins a haverho trobat.

* * *

Quan pedrega, la gent del camp arreplega alguns cristalls de glaç y'ls fon. Si hi hà un pèl, prové dita malura de les bruxes, y per lo tant es precis cremar a la llar llorer benehit en el dia dels Rams.

SIXTE VILÀ.

EMBARBOÇAMENTS

(D'Alella)

UNA ovella sadeya, budeya; llanuda, llanada; ferruda, ferrada; manava un anyell sadey, budey; llanut, llanat; ferrut, ferrat. ¡Adiós, Quim, que t'han enganyat!

Un pagès apagesat ¡mah, que pasesejal!

ADELAIDA FERRÉ Y GOMIS.

L'HOMÉ ORS

(Llegendes del meu Album folklòrich recullit en la comarca gironina)

VEUSAQUÍ que quan Jesús y Sant Pere anaven pel món, passaren una vegada per un marge al objecte de fer drecera. Al peu del marge hi havia un pagès que jeya, per reposar una estona de les fatigues del camp.

Jesús y Sant Pere no's donaren compte de la seva presència y el pagès cridà ab totes ses forces y ab una veu fingida al objecte d'espantarlos:

— ¡Ors!... —

Sant Pere s'esverà, mes nó'l bon Jesús, qui's girà vers aquell pagès y dirigintli una repressiva mirada, li digué:

— Ors fas y ors seràs. —

Totseguit aquell home quedà convertit en Ors.

Y es per axò que quan brama al igual que quan camina, sembla com si volgués imitar les persones.

L'ORACIÓ DE LA TEMPESTA

A més de la santa costum de persignarse, que hi hà en la nostra terra, al veure creuar algun llamp per l'espai, en dia de gran tempesta, perdura encara també la costum d'invocar la protecció divina ab qualques oracions, diferents segons les comarques.

Veusaquí lo que's resa en la comarca de Girona:

Sant March, Santa Creu,
Santa Bàrbara no'ms dexeu.

Altres hi afegexen:

Santa Bàrbara va pels camps
ab un Angel al davant.
Santa Bàrbara y Santa Inès
guardéunos de foch encès.

En altres indrets de la mateixa comarca, en lloch d'aquest troç últim, diuen lo següent:

Santa Bàrbara passa per un camí
vestida de blanch, — vestida de negre,
¡viva Santa Magdalena!

S'ha d'advertir, emperò, que rares són les vegades que's sent resar aquest troç a n'alguna persona, puix que s'ha perdut molt y fins sembla qu'es més apropiat lo primer, puix expressa més el sentit del prech.

Tota deficiencia que's pugui trobar en aquexes curtes encara qu'expressives oracions, va suplida per la plenitut de fè ab que solen ser resades y, com totes les demés oracions populars de nostra terra, són verdaders espills que reflexen el sentir altament cristià de nostres passats.

C. G. y P.

Girona, Agost de 1917.

NOTES D'ARXIU

TESTIMONIAL DE COM HI HAVIA UN CASTELL EN LLADÓ

V^{EXAT} y molestat massa sovint el monestir de Santa Maria de Lladó, a conseqüència de trobarse proper a certes terres feudataries dels comtes de Peralada, obtingué en 1333 del rey Alfons IV carta de salvaguarda ab la qual li otorgava fermança de protecció y encomanava als veguers de Besalú y Girona y batlle de les terres de Figueres que'l fessen objecte d'especial defensa (puix ell el posava baix llurs penons y donava facultat al prior per posar les armes reials en llurs cases y dependencies.)

Els priors de Lladó se veu que volgueren donar la major efectivitat a n'aquexa sobirana salvaguarda axecant al peu dels camins afluents al poble uns castells de fusta des dels quals pogués ferse eficaç expugnació y defensa del monestir. Tan pagats foren d'aquella règia mercè que, a 25 de Janer de 1412, vegent el prior Anton com acabava de caure de corcat el darrer de dits castells, vol ne quede perpètua memoria, a qual efecte requereix a alguns veïns per que deposen sobre aquell fet *en nom dels priorat e monestir de madona sancta maria de ledó e de sa jurisdicció e drets e per mantensó de aquells.*

Y afegeix el document més avall: *testis aliquo alio intervallo protulerunt et dixerunt hec verba. Mossenyer, endressant les sues paraules al dit prior ver es que en temps passat nosaltres avem vist aci castell erigit e plantat no solament aquest qui muy sta ara cahut qui no ha molt que es cahut e lo tros o staqua qui sta ficada es del fust mateix de cerirer e part de aquell de qui es lo castell qui jau aci mos encara mes ni auem vists daltres plantats e erigits e axi es ver e sert e notori e tostemps ni auem vists plantats e erigits sino de poc temps que ha passat en ço que aquest per aulesa de fust se es pudrit e es trenquat e ara jau aci. E axi ara de present a deu e a madona sancta maria de ledó e a vos mossenyer prior en nom dels dits priorat e monastir na fem fe e testimoni en som prests de fer lay tota vegada que n serem demanats ens plau que n sia feta carta o cartes publica o publicas axi com vos plaura eus serà profitos. De quibus omnibus sic promittitur per dictum domini priore novibus prominis prefetis dictis et requisitis et predictos testes berengarii clar clergue, bernal ferrer pere puig tixedor francisc argalic bernal pons domas G. pascol major dierum vel testes in predictis vocatos adhibitos prelati et testificatis ac requisitis, ego predictus et subnominatus scriptor rogatus adhibitus et requisitus confeci presentem publicum instrumentum ad memoriam rey gestis quod fuit. Actum letone die hora loco mense et anno prefixis.*

Ho autorisa N'Anton Vinyas, notari del prior en substitució d'En Pere de Galliners, militar y notari del monestir.

PERE VAYREDA Y OLIVAS.

(Arxiu de Santa Maria de Lladó).

PENITENCIA

Es curiosa la satisfacció penitencial que fou imposada, a mitjans del segle xv, a una dòna viuda que, per lo vist, se prometé per temps d'un any complit a la ermita de Santa Magdalena de Corbera, sens complir la prometença que li comunicaria la condició de donada ò ermitana. La pobra fembra, fet el disbarat ò perjuri, se degué penedir y, al confessarse ò posarse a les ordres del Bisbe per obtenir perdonança, degué rebre un paper en el que's llegeix la dura condició a que deuria subjectarse al començar de nou la temporada de sojorn a l'ermita.

El paper, qu'es del temps, diu lo que's veurà:

A questa es la garde que ha a fer na Johane muler del honorable en Francesch Formos quondam per reho com se promes a madona senta maria magdalena de corbera e no feu lo garda i any e un dia e comensa a fer la dita garde diuendres XV doctubre del any M.CCCC.Li.

Primerament ha a dejunar tres divendres ab viandes crues.

Item se ha a guordar de tot fruyt de cabrum.

Item se ha a guordar de res que sia de porch ni de tr(uja) que no mete carnselade ni sagi en lolla.

Item de tota leny de legum.

Item de tota leny de formatge.

Item que meng res que sia fregit.

Item se ha a guordar de tota leny de pex que non men(g) n fresch, tensolament pot mengar los cuyt en aygua.

Item que no meng lebre ni conill.

Item que no meng ni bou ni vacha.

Item que no meng precha ni codonys ni albergens ni alber(cochs).

Item que no meng nous ni avelanes e pinyons.

Item que no meng aros ni cols blanques.

Item que no meng netura de coyfture.

De totes les coses demont dites se ha a guordar un any...

El paper que porta lo copiat queda tallat en la darrera ratlla. Aquest document figura en un aplech de texts catalans antichs del Musèu Episcopal de Vich.

JOSEPH GUDIOL, Pbre.

DE LA LLENGUA

UN'ALTRA paraula que'ns ha fet estrany veure usada en algun dels nostres periòdichs: *naviler* com corresponent a la castellana *naviero*. Segurament el qui l'ha inventada ho ha fet deduhintla de *navili*, mot ben català, però probablement mal interpretat al llegir-lo en les velles cròniques. Quan en la del Conqueridor, per exemple, parla'l Rey de *navilis*, ho fa referintse no a les *naus* sinó als *estols*, a les *escuadras* del castellà. En lo capítol 59 quan explica la quietut que manà tenir en les galeres diu: «E quan uench a la mijà nuyt diriets que en tot lo nostre nauili no parlaua nuyl hom. E les galees, xij. que ni hauia,...»

Pere IV diu en lo capítol XI de sa Crònica: «En lo dit mes de maig lo dit senyor infant Nanfos parti de la ciutat de Barcelona ab vint galeres e ab altre navili de naus e quoques e altres vaxells»...

Muntaner posa en son capítol CCLXXXX: «Les vint e dos galees de genovesos e les vint e cinch de pisans e VI entre lenys armats e sageties vengren davant Caller, que l'altre navili havien leixat a Bonifaci... assajaren de combatre a la un canto del navili... ells tornaren per altre canto del navili... tornaren a combatre a la un cantó de les naus,...»

Marsili titula son capítol XV «Del nombre e ordonament del navili e de la host» y diu en el XVIII: «al qual port tot nostre navili sens difficultat pora anar...»

Descloet escriu en son capítol XXV: «e puy anaren sen al port de Tarragona que ha nom Salou, e aquí tot lo navili s'ajustà.»

Boades en sos *Feyts d'armes* diu al capítol XXIII: «E tantost com lo Rey ab totes les sues hosts fo sus la ciutat de Maylorques, hauent leixat tot lo nauili del estol ab la deffensa que conuinent era...»

Nos sembla que no calen més cites per probar que la paraula *navili* significa reunió, conjunt de naus y nó una nau sola. No creyèm que d'aquí se'n pugà fer *naviler* sobretot en el sentit que s'ha intentat. Y, al capdevall, si no's vol usar la paraula *armador* que usa'l mateix Capmany en ses *Memories*, ¿quina difficultat hi hà en admetre'l *navier* de tan bona filiació nativa que no repugna gens al geni de la nostra llengua?

Axís com no estèm per rès que signifiqui empobrir-la, acceptèm tot allò que s'hi adiu y la enriqueix. — AMADOR.

REVISTA

Advertencia

Fa algun temps que notèm en algun periòdich escrit en català certes reticències ò indirectes, moltes vegades de gust dubtós, que no sabèm si poden tenir rès que veure ab nosaltres.

Advertim que no fem cas de rès que no se'ns diga cara a cara y ab tota correcció.

Y dit una vegada, dit per sempre.

Lectura Popular

Ab lo quadern número 280, corresponent al dijous passat, ha inaugurat aquesta important

Biblioteca d'Autors Catalans son volum XVII dins del any sisè de sa publicació. Persistint en l'idea de fer conèixer tots els aspectes de cada personalitat, ha recullit en aquest quadern les poesies d'En Francisco Camprodon, lo poeta exquisit de «La Teta Gallinayre» y'l «Recort de l'infantesa», l'escriptor qu'en tots sos aspectes fou, sempre y per sobre de tot, poeta. Molts de sos versos foren populars y alguns n'hi hà qu'han quedat inesborrables en la memoria de tots nosaltres.

Com tots los altres quaderns d'aquesta colecció, se troba en tots los kioscos y llibrerías a deu cèntims.

ENQUADERNACIÓ

Queda completat el primer volum de la nostra Revista, contenint cinch centes planes ab les firmes de més de cent vint dels nostres escriptors més estimats.

Voliem oferir als nostres lectors una encuadernació elegant y econòmica; però les circumstancies actuals, encarintho tot y privantnos de teles y altres materials indispensables, ens priven de fer lo que desitjavem. Axís y tot, hem lograt, a copia de sacrificis, confeccionar una bonica encuadernació ab tela inglesa y or y guardes expresses, que posèm a disposició dels nostres lectors al ínfim preu de

Ptes. 1'50.

Apart d'axò, oferim al públich aquest primer volum de la nostra Revista, encuadernat, pel preu de **4 pessetes.**

Dirigirse a aquesta Administració: Mallorca, 287-Barcelona.

Establiment gràfic : Thomas : Barcelona